

„Katalog Zabytków Sztuki w Polsce t. XII woj. Podlaskie”, z. „Powiat Bielsk Podlaski”; „Katalog Zabytków Sztuki w Polsce t. VIII woj. Lubelskie”, z. „Powiat Radzyń Podlaski”

Nr projektu: 11H 13 0306 82

Okres realizacji: 2014-07-07 – 2019-05-06

Kierownik projektu: dr Katarzyna Kolendo-Korczak

Źródło finansowania: Narodowy Program Rozwoju Humanistyki

Projekt obejmuje naukowe opracowanie katalogu zabytków sztuki z terenu dwóch powiatów: Bielsk Podlaski i Radzyń Podlaski, w ramach dwóch zadań realizowanych w obrębie odnośnych obszarów. Ostatecznym rezultatem prac będzie publikacja dwóch tomów *Katalogu Zabytków Sztuki w Polsce*, w ramach serii publikowanej od 1951 r. przez Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk. Zgodnie ze standardem w/w serii, opracowania *Katalogu* będą oparte na gruntownej inwentaryzacji terenowej, kwerendach archiwalnych oraz uwzględnią możliwie najnowszy stan badań. Tomy serii posiadają wyjątkową w skali europejskiej formułę, reprezentującą formę pośrednią pomiędzy szczegółowym inwentarzem topograficznym a zwięzłym katalogiem. Bazując na unikatowym – pod względem różnorodności specjalizacji i kompetencji – zespole redakcji *Katalogu* oraz w oparciu o konsultacje w ramach kadry naukowej IS PAN, zostaną dokonane możliwie najdokładniejsze opisy, datowania i atrybucje. Uwzględniając zasadniczo wszystkie zabytki spoza zbiorów muzealnych i prywatnych *Katalog* prezentuje pełnię kulturę materialną danego rejonu. Podczas inwentaryzacji ujawniane są zazwyczaj wartościowe obiekty nieznane nauce, często także nie uwzględnione w dokumentacjach urzędów konserwatorskich, dzięki zgromadzeniu i wykorzystaniu pełnej bibliografii możliwa jest systematyzacja wiedzy o obiektach posiadających opracowania naukowe. Od lat *Katalogi* stanowią dla naukowców bazę dla dalszych badań problemowych i syntetycznych, tak z zakresu historii sztuki i szeroko pojętej kultury materialnej, jak i wielu nauk pokrewnych. Jednocześnie całość wykonanej dokumentacji fotograficznej będzie dostępna w formie cyfrowej w Centrum Archiwizacji i Dokumentacji Cyfrowej Zbiorów Foto- i Fonograficznych (CADIS) IS PAN. Spuścizna artystyczna i zabytkowa szeroko pojętego Podlasia, do którego zaliczają się objęte projektem tereny, nie posiada dotąd syntetycznego opracowania. Istniejące prace o charakterze przyczynków lub poświęcone wybranym, monograficznym tematom, nie wyczerpują bogatej problematyki. Każde opracowanie, będące *de facto* zbiorem monografii historycznych i artystycznych poszczególnych miejscowości, zostanie poprzedzone wnikliwą i szeroką syntezą kultury artystycznej odnośnej jednostki topograficznej, o charakterze interdyscyplinarnym opartym nie tylko na analizie artystycznej, ale również zawierającej szersze tło obejmujące zagadnienia z historii regionu i kraju, stosunków politycznych, społecznych i wyznaniowych. Planowane tomy wiążą się tematycznie i geograficznie z wydanymi lub będącymi w trakcie opracowania przez członków zespołu tomami poświęconymi powiatom Biała Podlaska, białostockiemu oraz miastu Białystok, dopełniając zarazem zarysowany dzięki nim pejzaż kulturowy i artystyczny regionu. Łączą się także kulturowo i historycznie z ziemią dawnego Wielkiego Księstwa Litewskiego znanymi i opracowywanymi przez zespół w ramach prowadzonej od 1992 r. inwentaryzacji zabytków na terenie obecnej Białorusi. Członkowie redakcji *Katalogu* posiadają bogate doświadczenie w pracach terenowych, są również autorami licznych prac naukowych. Posiadają ponadto rozeznanie w krajowych i zagranicznych zasobach archiwalnych oraz kontakty m.in. z badaczami białoruskimi i litewskimi zajmującymi się podobną problematyką. Warto podkreślić, że gruntowna znajomość specyfiki szeroko traktowanego obszaru artystycznego i kulturowego stwarza niepowtarzalną perspektywę postrzegania i określania każdego dzieła sztuki w szerokim kontekście. Umożliwia dostrzeżenie powiązań formalnych i warsztatowych, specyficznych formuł ikonograficznych i kompozycyjnych, ułatwia poprawne atrybucje i datowania, a także uchwycenie – częstych na tym obszarze – transferów obiektów, także ponad obecnymi granicami politycznymi. Opublikowane tomy przyczynią się też w wielkiej mierze do popularyzacji wiedzy o kulturze obszaru wśród środowisk lokalnych, w skali tzw. „małej ojczyzny” – w tym m.in. nauczycieli, animatorów kultury, młodzieży.